

VERSLAG

over de werkzaamheden van de Commissie in 1971

Mijnheer de Minister,

De statutaire vergaderingen (drie algemene en zes afdelingsvergaderingen) hebben plaatsgehad te Brussel op 25 januari, 24 mei en 25 oktober 1971, in de lokalen van de Universitaire Stichting.

Lezingen gehouden op de algemene vergaderingen :

J. L. PAUWELS : *Zuidnederlands fontonten = Frans fontange.*

M. YANS : *Rapports entre l'histoire du droit et la toponymie.*

Lezingen gehouden in de Vlaamse afdeling :

R. VAN PASSEN : *Lexicografische aantekeningen uit archivalia* (vervolg).

Bespreking van gereedschapsnamen (b.v. *mutsaardsprenkel, schalk, hoornlicht*), beroepsnamen (b.v. *molenscherper*) en schimpnamen (b.v. *lorendraaijer, lichtmis*).

C. TAVERNIER-VEREECKEN : *De Franse « n mouillé » en voormalige « l mouillé » op het einde van het woord in de Zuidnederlandse dialecten.*

Mevr. Tavernier gaat de geografische verbreiding na van de klanken die uit gemouilleerde *l* of *n* in Franse leenwoorden ont-

staan zijn. Het noorden van West- en Oost-Vlaanderen kent het type *tralie*, zuidelijk West-Vlaanderen *traaldze*, Oost-Vlaanderen vooral *traalde*; Aalst bewaart de mouillering als zodanig en in Brabant leven sporen van de mouillering voort in de kleur van de verkorte vocaal. Enkele Franse woorden zonder mouillering worden bij ontlening met de vorige gelijkgeschakeld.

J. GOOSSENS : *Bijdrage tot de woordstratigrafie van de Limburgia Romana.*

Dhr. Goossens gaat, op grond van zelf ingezameld materiaal uit het landbouwbedrijf in Belgisch-Limburg, de Romaanse leenwoorden na die weinig of niet aan expansie onderhevig zijn. Een eerste reeks oude woorden (b.v. *schemel*, *un*) omvat de Maasstreek en Zuid-Oost-Haspengouw. Een tweede reeks (b.v. *biet*, *zemelen*) moet daarentegen vanuit een centrum ten westen van de provincie Limburg zijn uitgestraald. Een derde tenslotte (b.v. *kekererwit*) lijkt van Sint-Truiden te zijn uitgegaan (1).

Lezingen gehouden in de Waalse afdeling :

M. YANS : *Notes de toponymie domaniale.*

A. GOOSSE : *Un manuscrit wallon de la Vie de saint Alexis.*

C. TAVERNIER-VEREECKEN : *Questions à propos d'emprunts flamands au roman : schoelie, kampernoelie, minie, kampanje.*

O. JODOGNE : *Le caractère wallon de « La vessie au prestre », fabliau de Jacques de Baisieux.*

De *samenstelling van de Commissie* is als volgt gewijzigd : De heer Joseph WARLAND, briefwisselend lid sedert 1948, gewoon lid sedert 1964, algemeen secretaris van de Commissie van 1953 tot 1969, tot voorzitter van de Waalse afdeling verkozen op 25 mei 1971, is op 29 augustus 1971 overleden. De heer André GOOSSE, briefwisselend lid, werd

(1) Deze lezing werd inmiddels gedrukt in *Neerlands Volksleven* 21 (1971), pp. 28-38.

op 25 januari 1971 tot gewoon lid verkozen ter vervanging van de heer Élisée LEGROS, overleden in 1970. De heer Léon WARNANT, professor aan de Universiteit te Luik, werd op 25 januari tot briefwisselend lid verkozen ter vervanging van de heer Armand BOILEAU, die intussen gewoon lid was geworden. De heer Pierre RUELLE, briefwisselend lid, werd op 25 oktober tot gewoon lid verkozen ter vervanging van de heer Joseph WARLAND.

Het *bestuur van de Commissie* voor de periode 1971-1973 werd als volgt samengesteld : dhr. H. DRAYE, algemeen voorzitter ; dhr. W. BAL, ondervoorzitter ; dhr. A. BOILEAU, algemeen secretaris ; dhr. J. HELSEN, voorzitter van de Vlaamse afdeling ; dhr. M. YANS, voorzitter van de Waalse afdeling ; dhr. M. GYSSELING, secretaris van de Vlaamse afdeling ; dhr. A. GOOSSE, secretaris van de Waalse afdeling.

Publikaties van de Commissie. Deel XLIII (1969) van de *Handelingen*, verschenen in 1970, bevat, buiten het gewone administratieve gedeelte, een In memoriam H. Vangassen door V. F. VANACKER, een In memoriam H. J. van de Wijer door H. DRAYE, het vervolg van de studie van J. HERBILLON « Toponymes hesbignons » (Ma- Mi-), een « Édition partielle du plus ancien polyptique des Pauvres-en-Île à Liège » door M. YANS, een « Index des comptes rendus du F.E.W. » door Mej. R. MANTOU, een studie van R. JONGEN onder de titel « Strukturele fenomenologie van een aktuele klankontwikkeling in enkele dialecten van het noord-oosten van de provincie Luik », en een kritische bibliografie : « De Nederlandse taalkunde in 1961 » door J. IDE. Nr. 12 van de *Werken* van de Vlaamse afdeling (R. WILLEMYNS, *Bijdrage tot de studie van de klankleer van het Brugs op het einde van de Middeleeuwen*) is eveneens in 1971 verschenen. Deel XLIV (1970) van de *Handelingen*

en een studie door Mej. R. MANTOU, die onder de titel *Actes originaux rédigés en français dans la partie flammingante du comté de Flandre* als nr. 15 van de reeksen *Mémoires* en *Werken* zal verschijnen, zijn thans in druk. Deel XLV (1971) van de *Handelingen* is in voorbereiding.

De uitgaven van de Commissie werden regelmatig uitgedeeld aan alle instellingen, tijdschriften en personen met wie wij ruilbetrekkingen onderhouden. Twee nieuwe ruilakkoorden werden gesloten : met de Heemkundige kring « De Oost-Oudburg » (Sint-Amandsberg) en met de « Österreichische Akademie der Wissenschaften » (Wenen). Honderdvijftig exemplaren van de *Handelingen* en honderdtien exemplaren van de *Werken* en van de *Mémoires* werden de wetenschappelijke centra van de Belgische universiteiten ter beschikking gesteld voor vorsers en studenten die bijzonder belang stellen in dialectologische en naamkundige studies.

De Commissie heeft toegestemd in het voorstel om aan het ontwerp van een gemeenschappelijke *Europese taal-atlas* (Atlas Linguarum Europae) onder voorzitterschap van Prof. Dr. A. WEIJNEN (Nijmegen) mede te werken. Beide afdelingen van de Commissie zullen als adviescomités optreden voor de twee grote taalgebieden van België ; de duitstalige grensstrook zal eveneens in aanmerking komen.

Inzake *straatnaamgeving en straatnaamverandering* werd de Commissie in 1971 geraadpleegd door de 150 gemeenten waarvan de namen hierna volgen en waarvan vierentwintig — hun naam is van een sterretje voorzien — er bij de keuze van de voorgestelde namen voor gezorgd hebben hun overgeërfde namenschat te vrijwaren : *Acoz, Alleur, Alseberg, Alveringem, As, Attenhoven, Beauvoorde, Beernem, Belgrade, Berg, Bergen, Beuzet, Beyne-Heusay,

Bierset, Binkom, Blandain, Blankenberge, Boechout, Bonheiden, Borsbeek, Boutersem, Bovelingen, *Brakel, Bredene, Châtelineau, Chaudfontaine, Chièvres, Clavier, Dampremy, Deftinge, Deinze, Dendermonde, De Pinte, Destelbergen, *Dinant, Dison, Dolembreux, Driekapellen, Duras, Elsene, Ertvelde, Esneux, Essen, *Eugies, Faimies, Flémalle-Grande, Fléron, Froid-Chapelle, Gavere, Geer, Gelmen, Gent, *Geraardsbergen, Grimbergen, *Habay-la-Neuve, Hamme-Mille, Hannuit, Hasselt, *Herent, Hermeton-sur-Meuse, Hingene, Hoei, Honsem, Ieper, Itter, Jemeppe-sur-Sambre, *Joncret, *Kluisbergen, Knesselare, Komen, Kooigem, Koolskamp, Kortrijk, Langemark, Lei-sele, Leuven, *Limelette, Linkebeek, Lochristi, Machelen, Mechelen, Meise, Melsele, Mesen, Mévergnies, Modave, Moerkerke, Mopertingen, Mortsel, Munkzwalm, Natoye, Néchin, *Neerwinden, Nieuwpoort, *Nijvel, *Ogy, *Ohain, *Oostende, Oostmalle, Ormeignies, Orsmaal, *Oudenaarde, Pittem, *Polleur, *Poperinge, Proven, Ramillies-Offus, Richelle, *Rœulx, Romsée, Rongy, Rosières, Rudder-voorde, Schaarbeek, Schendelbeke, *Seraing, Sint-Denijs, Sint-Genesius-Rode, Sint-Gillis, *Sint-Jans-Molenbeek, Sint-Lambrechts-Woluwe, Sint-Lievens-Houtem, Sint-Niklaas (W.), Sint-Stevens-Woluwe, Sleidinge, Stokkem, Thorembais-les-Béguines, Tielbode, Tienen, Tollembeek, Tourinnes-la-Grosse, Tubeke, Uitkerke, Veurne, *Villers-Perwin, Vloesberg, Vossem, Wakken, *Wandre, Water-maal-Bosvoorde, Wemmel, *Wépion, Westende, Wijnegem, Zarren-Werken, Zepperen, Zillebeke, Zolder, Zonhoven, Zottegem.

Het gemeentebestuur van Vloesberg heeft om de mede-werking van de Commissie verzocht bij het vertalen van straatnamen. De Vlaamse afdeling heeft aanvaard deze taak op zich te nemen.

De Commissie, heeft haar toestemming verleend aan de vervanging van de gemeentenaam *Marbais* (arr. Thuin) door *Marbais-la-Tour*, om verwarring met *Marbais* (arr. Nijvel) te vermijden.

De Commissie heeft de *taalkundige revisie van de geografische namen van de stafkaarten*, die door het Militair Geografisch Instituut uitgegeven worden, voortgezet. Voor de Vlaamse afdeling heeft het Instituut voor Naamkunde te Leuven, onder leiding van de heer H. DRAYE, 799 toponiemen onderzocht, die in de dossiers van de volgende 138 gemeenten voorkomen; Achel, Alesberg, Anderlecht, Arendonk, Attenrode, Baarle-Hertog, Beerse, Beert, Berthem, Bierbeek, Binkom, Bogaarden, Borchtlombeek, Boutersem, Brasschaat, Brecht, Brussel, Buizingen, Bunsbeek, Diegem, Dilbeek, Duisburg, Dworp, Elsene, Erps-Kwerps, Essene, Everberg, Evere, Ganshoren, Gierle, Glabbeek-Zuurbemde, Goetsenhoven, Groot-Bijgaarden, Haasrode, Hakendover, Halle, Hamme, Hamont, Heikruis, Hekelgem, Herent, Heverlee, Hoegaarden, Hoeilaart, Hoeleden, Holsbeek, Honsem, Hoogstraten, Huldenberg, Itterbeek, Kapellen, Kasterlee, Kessel-Lo, Kester, Korbeek-Dijle, Korbeek-Lo, Kortenberg, Kraainem, Kuntich, Leefdaal, Liedekerke, Lille, Linden, Linkebeek, Loenhout, Loonbeek, Lot, Lovenjoel, Lubbeek, Machelen, Meensel-Kiezegem, Meer, Meerbeek, Meerle, Merksplas, Minderhout, Mol, Neerijse, Neerpelt, Nossegem, Oostmalle, Oudergem, Oud-Turnhout, Overijse, Pellenberg, Pepingen, Poppel, Ravels, Retie, Rijkevorsel, Schaarbeek, Schepdaal, Schilde, Schoten, Sint-Agatha-Berchem, Sint-Agatha-Rode, Sint-Genesius-Rode, Sint-Gillis, Sint-Jans-Molenbeek, Sint-Job-in-'t-Goor, Sint-Joris-Weert, Sint-Joris-Winge, Sint-Kwintens-Lennik, Sint-Lambrechts-Woluwe, Sint-Lenaarts, Sint-Margriete-Houtem, Sint-Martens-Lennik, Sint-Pieters-

Leeuw, Sint-Pieters-Woluwe, Sint-Stevens-Woluwe, Steenokkerzeel, Sterrebeek, Terafene, Tervuren, Tielt, Tienen, Turnhout, Ukkel, Veltem-Beisem, Vlezenbeek, Vlimmeren, Vorst, Vosselaar, Vossem, Wambeek, Watermaal-Bosvoorde, Wechelderzande, Weelde, Westmalle, Wezenbeek-Oppem, Wilsela, Winksele, Wortel, Wuustwezel, Zaventem, Zoersel.

De Waalse afdeling, onder leiding van de heer J. HERBILLON, heeft 1607 toponiemen onderzocht, die in de dossiers van de volgende 163 gemeenten voorkomen : Aische-en-Refail, Anderlecht, Arbre, Archennes, Arquennes, Aublain, Auderghem, Autre-Église, Baisy-Thy, Baulers, Berchem-Ste-Agathe, Bierges, Bierghes, Bois-de-Villers, Boneffe, Bonlez, Bornival, Bossut-Gottechain, Boussu-en-Fagne, Bousval, Braine-l'Alleud, Braine-le-Château, Braine-le-Comte, Branchon, Bruxelles, Buzet, Celles, Céroux-Mousty, Chastre-Villeroux-Blanmont, Chaumont-Gistoux, Clabecq, Corbais, Corroy-le-Grand, Cortil-Wodon, Courrière, Court-St-Étienne, Crupet, Dailly, Dhuy, Dion-Valmont, Dorinne, Durnal, Écaussinnes-d'Enghien, Écaussinnes-Lalaing, Éghezée, Evere, Feluy, Forest, Foy-Notre-Dame, Frasnes-lez-Gosselies, Froid-Chapelle, Ganshoren, Gembloux, Gentinnes, Genval, Gérompont, Glabais, Glimes, Grand-Leez, Grand-Rosière-Hottomont, Grez-Doiceau, Hamme-Mille, Hanret, Haut-Ittre, Hennuyères, Henripont, Hévíllers, Huppaye, Ittre, Ixelles, Jandrain, Jandrenouille, Jauche, Jauchelette, Jodoigne, La Hulpe, Lasne-Chapelle-St-Lambert, Lathuy, L'Écluse, Lesves, Leuze, Liernu, Lillois-Witterzée, Limal, Limelette, Longchamps, Longueville, Loupoigne, Lustin, Maillen, Malèves-Ste-Marie-Wastinnes, Maransart, Marbais, Marche-lez-Écaussinnes, Marille, Mehaigne, Mellery, Mesnil-Église, Meux, Molenbeek-St-Jean, Montbliart, Monstreux, Naast,

Neerheyλισsem, Nethen, Nil-St-Vincent, Nil-St-Martin, Nivelles, Ohain, Ophain-Bois-Seigneur-Isaac, Opheyλισsem, Opprebais, Orbais, Orp-le-Grand, Ottignies, Perwez, Pesche, Petit-Enghien, Petit-Rœulx-lez-Braine, Petit-Rœulx-lez-Nivelles, Piétrebais, Plancenoit, Profondeville, Quenast, Rance, Rebecq-Rognon, Rêves, Rixensart, Ronquières, Rosières, Roux-Miroir, Saint-Germain, Saint-Géry, Saint-Gilles, Saint-Remy-Geest, Saintes, Sart-Dame-Avelines, Sautin, Schaerbeek, Sivry, Soignies, Sorinnes, Steenkerque, Tavier, Thorembais-les-Béguines, Thines, Thynes, Tillier, Tourinne-Saint-Lambert, Tubize, Upigny, Vaultx, Vieux-Genappe, Villers-la-Ville, Virginal-Samme, Walhain-St-Paul, Watermael, Waterloo, Wauthier-Braine, Wavre, Ways, Woluwe-Saint-Lambert, Woluwe-Saint-Pierre.

De heer K. ROELANDTS heeft de Commissie officieel vertegenwoordigd op het XXVIIIe Vlaams Filologencongres, dat te Leuven van 5 tot 7 april 1971 gehouden werd. Op het XIe Internationaal Congres voor Onomastische Wetenschappen te Sofia van 28 juni tot 4 juli 1972 zal de Commissie door de heren A. BOILEAU en R. VAN PASSEN vertegenwoordigd worden.

Met verschuldigde hoogachting,

Luik en Leuven, 19 april 1972.

De Secretaris,
A. BOILEAU.

De Voorzitter,
H. DRAYE.